

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

Predmet br.: X-KRŽ-06/180-2

Datum donošenja: 11. 05. 2011. godine

Pred vijećem u sastavu: Sudija dr. Miloš Babić
Sudija Hilmo Vučinić
Sudija Phillip Weiner

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

RADOMIRA VUKOVIĆA I ZORANA TOMIĆA

**RJEŠENJE KOJIM SE UKIDA PRVOSTEPENA PRESUDA SUDA BOSNE I
HERCEGOVINE BROJ X-KR-06/180-2 OD 22.04.2010. GODINE**

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Ibro Bulić

Branioци optuženog Radomira Vukovića, advokati:

Radivoje Lazarević

Rade Golić

Branioци optuženog Zorana Tomića, advokati:

Petko Pavlović

Miloš Perić

Broj: X-KRŽ-06/180-2

Sarajevo, 11.05. 2011. godine

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja sastavljenom od sudije dr. Miloša Babića, kao predsjednika vijeća, te sudija Hilma Vučinića i Phillipa Weiner-a, kao članova vijeća, uz učešće pravnog savjetnika Dženane Deljković Blagojević, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Radomira Vukovića i Zorana Tomića, zbog krivičnog djela Genocid iz člana 171. tačka a) KZ BiH, odlučujući po žalbi tužioca Tužilaštva BiH, Ibre Bulića od 09.07.2010. godine, te branilaca optuženog Vukovića, advokata Radivoja Lazarevića i Rade Golića od 11.08.2010. godine i 27.07.2010. godine, kao i branilaca optuženog Tomića, advokata Miloša Perića i Petka Pavlovića od 12.08. 2010. godine i 10.08. 2010. godine, sve izjavljene protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-06/180-2 od 22.04. 2010. godine, nakon sjednice održane u prisustvu optuženih i njihovih branilaca, te tužioca Tužilaštva BiH, dana 11.05.2011. godine, donio je sljedeće:

R J E Š E N J E

Uvažavaju se žalbe branilaca optuženog Radomira Vukovića, advokata Radivoja Lazarevića i Rade Golića, te žalba branioca optuženog Zorana Tomića, advokata Miloša Perića, pa se presuda Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-06/180-2 od 22.04.2010. godine ukida, te se određuje održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja Odjela I za Ratne zločine Suda Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-06/180-2 od 22.4.2010. godine, optuženi Radomir Vuković i Zoran Tomić oglašeni su krivim kao pomagači za krivično djelo Genocid, član 171. tačka a) KZ BiH u vezi sa članom 31. istog zakona. Optuženi su osuđeni na po 31 godinu dugotrajnog zatvora.
2. Na osnovu člana 188. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) optuženi su oslobođeni dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, pa su isti pali na teret budžetskih sredstava Suda, dok su oštećeni, u smislu odredbe člana 198. stav 2. istog zakona, sa svojim imovinsko-pravnim zahtjevima upućeni na parnicu.

3. Protiv navedene presude žalbu su blagovremeno izjavili branioci optuženog Vukovića i Tomića. Branioci su izjavili žalbe navodeći kao žalbene razloge bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. Zakona o krivičnom postupku BiH (ZKP BiH), pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje iz člana 299. ZKP BiH i povrede krivičnog zakona iz člana 298. ZKP BiH, te zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji sa prijedlogom da Apelaciono vijeće uvaži izjavljene žalbe prvostepenu presudu ukine i odredi održavanje glavnog pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja ili da uvaži žalbe i presudu preinači, tako da optužene oslobodi optužbe.
4. Protiv navedene presude je žalbu podnijelo i Tužilaštvo BiH pobijajući presudu zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji i odluke o troškovima krivičnog postupka na temelju člana 296. ZKP- a BiH.
5. Branioci optuženog Vukovića i Tomića dostavili su odgovore na žalbu Tužilaštva BiH sa prijedlogom da Apelaciono vijeće odbije istu kao neosnovanu.
6. Tužilaštvo BiH je također dostavilo odgovor na žalbe branilaca, također predlažući da ih Sud odbije kao neosnovane.
7. Na sjednici Apelacionog vijeća održanoj 11.05. 2011. godine saglasno članu 304. ZKP BiH, branioci optuženih, optuženi Vuković i Tomić, te Tužilaštvo BiH ukratko su iznijeli žalbene navode i odgovore na uzajamne žalbe, te su u cjelosti ostali kod iznesenih žalbenih razloga i prijedloga Sudu.
8. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, kako je to propisano članom 306. ZKP BiH, Apelaciono vijeće je donijelo odluku kao u izreci iz razloga koji slijede.
9. Apelaciono vijeće je prije svega razmotrilo osnovanost žalbenih navoda kojim se ukazuje na postojanje bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav (1) i (2) ZKP BiH.
10. S obzirom na težinu i značaj počinjenih povreda postupka, ZKP BiH pravi razliku između onih povreda koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoporivu prepostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude (apsolutno bitne povrede) i povreda kod kojih se, u svakom konkretnom slučaju, ostavlja na ocjenu sudu da li je ustanovljena povreda postupka imala ili mogla imati negativan uticaj na valjanost presude (relativno bitne povrede).
11. Za razliku od apsolutnih, relativno bitne povrede nisu taksativno pobrojane u zakonu već postoje *ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je*

nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude (član 297. stav 2. ZKP BiH).

12. Ukoliko bi vijeće našlo da postoji neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, obavezno je da, u skladu sa odredbom iz člana 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH, ukine prvostepenu presudu.

13. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka, kao žalbeni osnov, definisane su članom 297. ZKP BiH, te su taksativno nabrojane u tačkama od a) do k) stava 1. člana 297. ZKP BiH.

14. Podnijetim žalbama branioci optuženih između ostalog pobijaju prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredbi iz člana 297. stav 1. k) ZKP BiH, (“izreka presude je nerazumljiva, protivrječna samoj sebi ili razlozima presude, ili uopće ne sadrži razloge, ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.”). Stoga je Apelaciono vijeće pristupilo prispitivanju žalbe na osnovu *prima facie* analize.¹ U okviru ove analize nije razmatrano da li je pretresno vijeće napravilo činjeničnu grešku ili povredu zakona, već se utvrđivalo da li presuda sadrži sve neophodne elemente dobro obrazložene i razumljive presude.

15. Svoje žalbene navode u skladu sa članom 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH podnosioci žalbi treba da ograniče na formalni aspekt presude. U svojim žalbama branioci ističu da je došlo do sljedeće bitne povrede odredaba krivičnog postupka:

16. Odbrana optuženog Vukovića, Lazarević tvrdi da je pretresno vijeće počinilo bitnu povredu ZKP-a iz člana 297. stav 1. tačka k) kada je utvrdilo da je dokazano kako je optuženi Vuković imao znanje o genocidnoj namjeri izvršilaca genocida i da je poduzeo radnje kojima je značajno doprinjeo njihovom izvršenju. U ovoj žalbi se dalje navodi kako pobijana presuda ne sadrži kvalitetne razloge i dokaze kojima bi objasnila na koji način je sudsko vijeće utvrdilo ovakvo saznanje optuženog². Drugi branilac optuženog Vukovića, Rade Golić također dovodi u pitanje presudu u smislu subjektivnog odnosa njegovog branjenika naspram navodnog izvršenja djela i načina na koji je to u pobijanoj presudi utvrđeno.³

¹ Vidi *Tužilac protiv Nenada Tanaskovića*, br. X-KRŽ-06/165 (Sud BiH), Drugostepena presuda (26. mart 2008.) na str. 7-9. Sve reference na brojeve stranica odnose se na engleski prevod tih odluka.

² Žalba advokata Lazarevića od 11.08. 2010. godine, poglavlje IV);

³ Strana 12 advokat Rade Golić, žalba od 27.07.2010. godine;

17. Odbrana optuženog Tomića, Miloš Perić u svojoj žalbi⁴ ukazuje na odjeljak XXXIV prvostepene presude i kontradiktorne tvrdnje vijeća kada je u pitanju ocjena radnje pomaganja u genocidu. Žalba također ukazuje na nejasnoću u pogledu pojašnjavanja načina izvršenja na strani optuženog Tomića u smislu da oblik pomaganja ne može biti znanje za plan izvršenja genocida i učešće u izvršenju istog, jer to tada poprima izvršilački oblik izvršenja djela, te je presuda i u tom dijelu nejasna i kontradiktorna.

18. U svom odgovoru na žalbu, Tužilaštvo u odnosu na ove prigovore ističe kako su žalbe koje ističu povredu člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BiH neosnovane i suprotno tvrdnji odbrane presuda sadrži razloge o odlučnim činjenicama, te ih stoga treba odbiti kao neosnovane.

19. Razmatrajući ove prigovore, Apelaciono vijeće je analiziralo spomenute dijelove presude, te našlo da su osnovani prigovori odbrane koji ukazuju da presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Zbog toga se presuda i nije mogla ispitati, te je stoga istu valjalo ukinuti.

20. Član 290. stav 7. ZKP-a BiH obavezuje Sud da ..”*određeno i potpuno iznese koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane...*”

21. Član 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BiH propisuje da će bitna povreda odredaba krivičnog postupka postojati ukoliko je izreka proturječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.

22. Prvostepena presuda zaključuje da su oba optužena kao pomagači, počinili krivično djelo Genocid iz člana 171. tačka a) KZ BiH u vezi sa članom 31. KZ BiH, tako što su ubijanjem pripadnika skupine Bošnjaka, pomogli da se isti djelimično istrijebe kao nacionalna, etnička i vjerska skupina.

23. Kada je u pitanju kvalifikacija načina počinjenja pomaganjem, odnosno umišljaj pomagača apelaciono vijeće je analiziralo krivičnopravnu teoriju, i praksu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), posebno odluke koje su tretirale *mens rea* pomagača u izvršenju genocida u predmetima MKSJ.

24. Za umišljaj kod načina izvršenja pomaganjem, Tužilaštvo mora dokazati izvan razumne sumnje da su optuženi “znali za genocidnu namjeru glavnih izvršilaca”⁵ i da su imajući ovu svjest

⁴ Strana 33, advokat Miloš Perić, žalba od 12.08. 2010. godine;

⁵ MKSJ, Tužilac protiv *Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Presuda Žalbenog vijeća, 19. 04. 2004 , para. 140;

poduzeli radnje kojima su “doprinijeli počinjenju genocida”.⁶ Pri tome nije bitno da pomagači znaju pojedinosti ili konkretne tokove zbivanja, niti da se pomagač i izvršilac međusobno poznaju.

25. Slično i prema praksi MKSJ-a⁷, pomaganje u Genocidu definirano je kao pružanje pomoći ili ohrabrivanje koje značajno doprinosi izvršenju genocida od strane izvršioca, dok se *mens rea* pomagača sastoji od znanja o specifičnoj (genocidnoj) namjeri na strani glavnog izvršioca i od svijesti da svojim sopstvenim radnjama (pomaganjem) pomaže u počinjenju krivičnog djela. Vidi Tužilac protiv *Radislava Krstića*, MKSJ Predmet No.: IT-98-33-A, Presuda Žalbenog vijeća, 19.04. 2004 p 142 (Žalbeno vijeće je zaključilo da za odgovornost pomagača, dovoljno je da su znali za genocidnu namjeru glavnog izvršioca, ali nije neophodno da je pomagač dijelio ovu namjeru).

26. Vezano za umišljaj za počinjenje djela na strani optuženih Vukovića i Tomića kao odlučne činjenice za utvrđivanje krivnje za počinjenje djela, prvostepeni sud je našao izvan razumne sumnje da su optuženi znali da svojim učešćem u masakru svjesno pomažu počinjenje krivičnog djela Genocida.

27. Međutim, ovakvo obrazloženje je nedovoljno. Pretresno vijeće je bilo u obavezi navesti na osnovu kojih okolnosti i dokaza proizilazi da su bili svjesni i htjeli da svojim radnjama pomognu glavnim počiniojcima da izvrše krivično djelo genocida i iz kojih okolnosti takvo znanje proizilazi.

28. U zaključku presude⁸ prvostepeno vijeće prihvata stav Apelacionog vijeća u predmetu *Kravica* koje je navelo da:

“znanje optuženih za plan i učešće u izvršenju plana, nisu dovoljni da potvrde da su zaista i dijelili genocidnu namjeru glavnih počinilaca. Prvostepeno vijeće u pobijanoj presudi smatra kako u toku postupka protiv optuženih Vukovića i Tomića nije utvrđeno van razumne sumnje da su oni imali posebnu (genocidnu) namjeru da počine genocid (pa samim tim nisu direktni izvršiooci), ali da je Sud utvrdio da su optuženi do vremena kad su učestvovali u masakru, bili svjesni postojanja plana ubijanja muškaraca Bošnjaka, te prisilnog preseljenja žena, djece i starijih osoba iz enklave, te da su znali da svojim učešćem u masakru pomažu počinjenje krivičnog djela genocida”.

29. Nabrojani dijelovi presude (naročito dijelovi gdje se prvostepeno vijeće poziva na stavove Apelacionog vijeća u predmetu *Kravica*) su samo zaključci o primjenjenim činjeničnim i pravnim standardima, ali presuda ne sadrži razloge iz kojih bi bilo vidljivo da iako ne dijele genocidnu

⁶ Sud BIH, Tužilac protiv *Mitrovića*, No. X-KRŽ-05/24-1, 07. 09. 2009, para. 260.

⁷ MKSJ, Tužilac protiv *v. Vidoje Blagojević and Dragan Jokić* Predmet br.: IT-02-60-T, Presuda od 17.01. 2005, p. 782.

⁸ Prvotepena presuda p. 580 i 581.;

namjeru izvršioca, sami imaju namjeru da svojim radnjama podrže, tj. pomognu izvršenje genocida. A konkretizaciju u pogledu momenta formiranja njihovog znanja i namjere pomaganja koja bi bila potkrijepljena izvedenim dokazima je presuda obavezno morala sadržavati.

30. Apelaciono vijeće dalje smatra kako prvostepeno vijeće prilikom zaključivanja o krivici optuženih kao pomagača u izvršenju dijela genocida koji se desio u Srebrenici, nije moralo utvrditi da li su optuženi znali ko je konkretni počinitelj koji ima genocidnu namjeru. Međutim, bilo je neophodno utvrditi i dati razloge o tim činjenicama kroz konkretne okolnosti koje bi jasno i van razumne sumnje pokazali kako optuženi ili prethodno znaju ili da u toku događanja shvataju da svojim radnjama (učesće u ubistvima u Kravici) pomažu vojnim ili političkim strukturama (koje su imale genocidnu namjeru) da istrijebe skupinu Bošnjaka iz enklave i time počini genocid na teritoriji Srebrenice. Takvu argumentaciju ova presuda ne sadrži i odbrana je u tom dijelu s pravom prigovarala njenoj pravilnosti.

31. Iz razloga utvrđenih bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, koje imaju karakter apsolutno bitnih povreda i na njima stvorenih krupnih dilema koje je ostvarila prvostepena presuda, iz istih je bilo moguće jedino ukinuti prvostepenu presudu. Imajući u vidu da navedeni nedostaci dovode u sumnju pravilnost zaključka o odlučnim činjenicama, jer su razlozi o umišljaju optuženih za počinjenje djela odlučni dio presude, neophodno je održati ponovni pretres.

32. U ponovljenom postupku apelaciono vijeće će otkloniti utvrđene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, te ukoliko ustanovi da je potrebno, ponovo izvesti već izvedene dokaze, a uz ocjenu ostalih žalbenih prigovora, po ukazanoj potrebi, izvesti i nove dokaze.

33. Imajući u vidu da je prvostepena presuda ukinuta, apelaciono vijeće se u ovom rješenju nije bavilo iscrpnom analizom svih žalbenih prigovora, nego je saglasno odredbi člana 316. ZKP BiH, navelo samo kratke razloge za ukidanje prvostepene presude, dok će iscrpna obrazloženja biti sadržana u odluci koja bude donesena nakon okončanja pretresa pred apelacionim vijećem. Postupanje na drugačiji način, tačnije upuštanje u ocjenu osnovanosti prigovora kojima se ukazuje na nepravilnosti u utvrđenom činjeničnom stanju, povrede krivičnog zakona ili pobija odluka o krivičnoj sankciji, predstavljalo bi prejudiciranje ishoda ponovnog postupka.

34. Također, Vijeće će se kratko osvrnuti i na žalbu Tužilaštva BiH, te napomenuti da se vijeće nije moglo upuštati u ispitivanje žalbe, jer je našlo bitne povrede odredaba krivičnog postupka u presudi, zbog čega je dalje ispitivanje žalbe Tužilaštva bespredmetno u ovom trenutku.

35. Iz svih navedenih razloga, a na temelju odredbe člana 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci rješenja.

ZAPISNIČAR:

Dženana Deljković Blagojević

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

dr. Miloš Babić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ovog rješenja žalba nije dozvoljena.